

foretage en fuldstændig Omlægning af Valgkredsene, saaledes at de sik omtrent det ved Grundloven forudsatte Tal af Indbyggere, var den Vej, vi havde at gaa, naar vi skulde have en fuldstændig, virkelig rationel Gjemmemførelse af Grundlovens Fordringer. Det har jeg ganske vist erklæret, og det vil jeg ogsaa til enhver Tid staa ved. Men det falder ingenlunde sammen med, hvad det ærede Medlem først sagde, nemlig at jeg skulde have udtalt, at det var den eneste Maade at opfylde Grundlovens Bud paa. Jeg sagde tværtimod, at om man end kunde erkjende, at det i og for sig fra et abstrakt rationelt Standpunkt var rigtigt, indsaar jeg fuldt vel Bægten af de Grunde, der i den Henseende, særlig fra Venstres Side, særlig fra dette Things Flertals Side, gjordes gjældende i Begyndelsen af Halvfjerderne for at modsætte sig en saadan stærk Ubvidelse af Valgkredsene her i Landet. De Grunde, som man den Gang anførte, var Banskfelighederne ved at skaffe de fornødne Kræfter til en saa stærk Ubvidelse af Folkethinget og den Fare, der var for, at det vilde forøge Langvarigheden og Kostbarheden af Samlingerne; det er Noget, som jeg erkjender, og det kan paa ingen Maade paastaas, at det skulde være i Strid med Grundloven, at man søgte partielt at afhjælpe Ulighederne. Det er Noget, som det ærede Medlem vist ikke skal kunne paavise, at enten jeg eller noget andet Medlem fra vor Side har sagt, at det var den eneste Maade, hvorpaa man kunde opfylde Grundlovens Bud. Det er jo klart, at der i Grundloven ikke kan siges at være stillet den Fordring, at man til enhver Tid skal sørge for, at Forholdet mellem de forskjellige Valgkredse er nøiagtig det ved Grundloven fastsatte Forhold, — det kan ganske vist ikke paastaas at være Fordring i Grundloven; det er en Fordring, der aldrig nogensinde har været opfyldt og heller aldrig nogensinde vil kunne opfyldes uden aldeles momentant. Selv om man i et Dieblig omlagde Kredse paa en saadan Maade, vilde man jo allerede i næste Dieblig være borte derfra. Derimod er det klart, at man kan siges at foretage Skridt til at opfylde Grundloven, naar man successivt omlægger Kredse der, hvor der fremtræder saa stor Ubillighed, at det maa siges at frembyde en fuldstændig Usvigelse fra det, som Grundloven fordrer, nemlig Forholdet omtrent 1 til 16,000 Mennesker. Det er det, som man har villet gjøre gennem dette Forslag og gennem flere tidligere Forslag, og naar det ærede Medlem siger, at man ved et saadant Forslag gik ud paa at begunstige Kjøbenhavn, men at det ikke kunde nytte noget, at man vilde begunstige Kjøbenhavn, naar man saa

forfordelte andre Dele af Landet ved ikke at have Ubilligheden andre Steder, — maa det erindres, at det ikke er Meningen at blive staaende derved, men hvor Forholdene udvikle sig, som de efterhaanden ville gjøredet, andre Steder til en lignende Grad af Ubillighed, som nu finder Sted i Kjøbenhavn, vil man ogsaa successivt ved Forandringer paa enkelte Steder afhjælpe det, hvis man følger den Vej, man her har gaaet. Det ærede Medlem ytrede, at Ulykken laa i, at vi havde en Minister, som ikke vilde tiltræde det eneste Grundlag, der har viist sig at kunne gennemføres — jeg kunde snarere sige det eneste Grundlag, som har viist sig ikke kunde gennemføres, hvis det ikke var mindre korrekt, thi man kan gjerne sige, at alle Grundlag have viist sig ikke at kunne gennemføres her i dette Thing; men det er ialtfald det Grundlag, der har viist sig ikke at kunne gennemføres 1871; thi det var netop det Grundlag, hvorpaa Lovforslaget var forelagt dengang. Ganske vist har Folkethingets Udvalg — ikke Folkethinget selv, men et Udvalg i Folkethinget — enstemmig senere, 1874, gjort en Indstilling, som gik ud paa Noget, som jeg sluttede mig til dengang, fordi jeg ikke saae nogen anden Vej til at drive det daværende Flertal ud af den Position, som det dengang havde taget, nemlig at ville negte overhovedet, at Grundlovens § 32 nødvendiggjorde en Omlægning af Valgkredsene, og overhovedet havde Hensyn til Andet end til at bestemme, hvor stort Totalantallet af Kredse i Landet skulde være, medens den ikke havde Hensyn til den enkelte Kreds. Men dette Forslag fra 1874 var jo dengang ingenlunde i Overensstemmelse med Grundloven, forsaavidt som det foreskrev et langt større Antal Kredse, end der efter den daværende Folketælling var det grundlovmæssige, og man kan neppe være i Tvivl om, at hvis Regeringen var fremkommen med et Forslag i Overensstemmelse dermed, altsaa var vendt tilbage til det Regeringen havde foreslaaet i 1871, vilde det have stødt paa saadanne Banskfeligheder her i Thinget, at det nok skulde have viist sig umuligt at gennemføre. Man vilde da have set det Samme, som man har set i de sidste Samlinger, at man paa ingen mulig Maade vil være med til en retfærdig Fordeling af Valgkredsene, men at man derimod vil f. Ex. berøve Kjøbenhavn det Antal Kredse, Byen i Forhold til Folketallet har Krav paa; man vilde komme med noget Lignende, som det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds bestandig taler om, at de fattige Kredse i Sylland har man altid villet give flere Repræsentanter i Forhold til